

Învățătorul

REVISTA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

SUMARUL :

E. Lovinescu Știi d-ta cine sunt eu ?

Camil Petrescu { Primăvară
Senin

Hortensia Papadat-Bengescu . Voluptate

A. Dominic Piramida

CRONICI :

Mihail Jorgulescu : Teatrul Național ;
INSTITUTORII, de O. Ernst

TABLA DE MATERIA Anul II, No. 1—26

Editura VIȚA ROMÂNEASCĂ

UN LEU

APARE SĂPTĂMÂNAL

A apărut:

E. LOVINESCU

„CRITICE“

VOL. I și II

EDIȚIA II

à Lei 8.—

EDITURA ALCALAY

SBURATORUL

REVISTA SĂPTĂMÂNALĂ LITERARĂ, ARTISTICĂ ȘI CULTURALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

COLABORATORI:

F. Aderca, Gh. Brăescu, Ion Buzdugan, Luca Ion Caragiale, Al. Cazaban, G. Cair, Gh. Cornea, Maria Cunțan, Ludovic Dauș, N. Davidescu, V. Demetrius, A. Dominic, Alexis V. Draculea, Victor Effimiu, Elena Farago, Ion Săn-Georgiu, Ion Al. George, Otilia Ghibu, I. Gorun, G. Gregorian, M. Iorgulescu, Ignotus, D. Iov, E. Lovinescu, M. Lungeanu, N. Mihăescu-Nigrim, Virgiliu Moscovici, A. Moșoiu, Constanța Marino-Moscu, A. Mândru, Liviu Marian, Claudia Mișian, Corneliu Moldovanu, G. Murnu, D. Nanu, C. Narij, Ramiro Ortiz, Maria Pamfilie, Hortensia Papadat-Bengescu, M. Pașcanu, I. Peitz, Ion Pillat, Al. Popescu-Telega, Dragoș Protopopescu, I. Petrovici, Al. Rally, L. Rebreanu, Eugen Relgis, Marcel N. Romanescu, G. Rotică, Al. Terziman, H. Sanielevici, Alexandrina Scurtu, F. Șirato, G. Silviu, Barbu Solacoju, Al. T. Stamatiad, G. Stratulat, Caton Theodorian, A. Toma, Ada Umbră, T. Vianu, I. C. Vissarion.

ABONAMENTE:

UN AN LEI 50 = ȘASE LUNI LEI 30

Pentru înuțători, preoți și studenți

UN AN LEI 40

PREȚUL UNUI EXEMPLAR 1 LEU

SBURATORUL se găsește de vânzare la toate librăriile și chioșcurile de ziare din România Mare

Abonamentele se primesc la Librăria Alcalay & Co. și la administrația revistei.

Administrația: Strada Sărindar No. 14

— BUCUREȘTI —

Manuscrisele, corespondența și schimbul se vor trimite pe adresa d-lui E. Lovinescu, Câmpianu, 40

SBURĂTORUL

REVISTA LITERARĂ, ARTISTICA ȘI CULTURALA

Director : E. LOVINESCU

ȘTII D-TA CINE SUNT EU?

Inchinați producției literare, nu putem totuși trece fără un cuvânt pe lângă un fenomen social, care pune în joc nu numai comoditatea existenței ci însuși principiul ei. Lovindu-ne în pâine, în apă, în lumină și în scris, greva generală ne lovește în nevoile ideale și materiale. E un obiect deci de serioasă reflexiune.

Intervenția d-lui N. Iorga în favoarea grevei generale este surprinzătoare. «Eu cred scrie d-sa prin *Adevărul*, că statul n'ar fi fost înjosit printr'o cedare a Ministerului, căci nu cedezi unui om ci dreptății umane. Și un părinte poate ceda celui mai mic dintre copiii săi, ba poate chiar să-i ceară și iertare».

Fiind pentru politica unei concesiuni principiale, d. Iorga pare a nu-și da seama de primejdia momentului istoric sau vrea să fie un complice al ei. În dosul unei greve economice, poate fi o chestie de revendicare profesională și de dreptate umană; în dosul unei greve generale de caracter politic, e numai o formidabilă armă de luptă de clasă. Până la războiul civil, greva generală e instrumentul decisiv al revoluției sociale. Prin tendințele lui afirmate în scris și fapt, proletariatul nu urmărește idealul unei justiții sociale ci dictatura unei clase, neînsemnate ca număr, și nule ca valoare politică. O minoritate, interesantă în unele privinți, vrea să exercite o tiranie neîndreptățită. Mușchiul vrea să domine nervul.

Fiind arma unei revoluții de clasă, trebuie să ne gândim la situația noastră în societatea viitoare. Admițând că am exercita o tiranie burgheză, tirania noastră e mult mai inteligentă și mai liberală, ne lipsind pe nimeni de nici un drept indispensabil. Chiar de n'am fi convinși că reprezentăm justiția socială, trebuie să apărăm civilizația de amenințarea unei minorități violente. Apărând-o, ne apărăm și pe noi. Prin caracterul lor dezinteresat, intelectualii, în deosebi, ar trebui să lupte împotriva revoluției proletare: în societatea viitoare și ar pierde nu numai dreptul legitim de conducere, ci și libertatea cugătării, după cum ne-a dovedit-o experiența din răsărit. Ca factor economic greva e un instrument necesar în mâna muncitorilor; ca factor politic este un punct din programul *Internaționalei a treia* care voește dictatura proletară, prin suprimarea sufragiului universal și a regimului parlamentar, prin abolirea libertăților și prin introducerea teroarei.

În numele libertății omenești ca și în numele propriei lor conser-
 vării, clasele dirigente nu pot deci întrebuița față de greva ge-
 nerală decât o represiune ce-și va modera sau accentua violența după
 natura grevei. O politică de concesiune e o politică de abdicare, pe
 care nu ne-o recomandă nici adevărata democrație a egalității tuturor,
 nici instinctul de clasă,—de ar fi să admitem că suntem o clasă stă-
 pânitoare, pe care o altă clasă se pregătește s'o despozeze, nu în
 vederea unei armonizări sociale ci în vederea înlocuirii ei brutale cu
 o dictatură anarhică.

* . *

Demonul literar ne face însă ca în svârcolirile sociale cele mai
 tragice să căutăm aspecte literare. Într'o revistă ca *Sburătorul* ne oprim
 mai bucuros asupra atitudinii d-lui N. Iorga ca asupra grevei înseși.
 Deși pe cale de a interesa mai mult politica decât cultura țării, d-
 Iorga e o figură impunătoare a vremii. La încercarea de a-i preciza
 fizionomia în momentul inițial al activității lui, voi mai adăuga o
 trăsătură. În mutabilitatea tuturor convingerilor, și în jocul atâtor a-
 titudini, regălesc în articolul din *Adevărul* o notă cu un caracter de
 constanță și durabilitate. Zugrăvind pe alții, d. Iorga pare ași fi găsit
 o formulă și o oglindă.

«Cunosc, scrie d-sa, mentalitatea ciocoimei noastre a cărei suprem
 argument constă în vorbele: *Știi d-ta cine sunt eu?*»

Formula mă duce îndărăt cu mai bine de douăzeci de ani, în sala
 în care d. Iorga își călea fulgerele unei elocințe ce se încerca «gra-
 seind» simpatic. Il auzeam pentru prima oară. Mă impresiona, firește,
 și pânza nesfârșită de vorbe și candoarea răsului și a spiritului juvenil,
 Auditorul îmi părea câștigat; nu i se părea însă și d-lui Iorga. În
 ochii lui vioi treceau îngrijorări nervoase; suspecta fiecare mișcare
 sau șoaptă ca opera ocultă a marelui lui rival. De afară, de pe scară,
 veneau șgomote. Ieșind dela vreun curs, studențimea dela drept e-
 volua turbulentă pe la ușa sălei noastre. Lucru firesc pentru oricine;
 enorm însă pentru d. Iorga, care bănuia mâna lui Tocilescu în simpla
 întoarcere a unei foi. Tulburându-se deodată, svâcni furtunos afară. Deși
 nu avea încă barba neptunică și nici vreun ascendent deosebit asupra
 studențimii streine, în larma voioasă a unei tinerimi scăpate la libera-
 tate, se distinsese totuși glasul ascuțit al tânărului apostol într'o apos-
 trofă ce mi s'a gravat în minte:

— Mă aștept dela d-voastră, domnilor, care sunteți niște simpli
 ingurgitativi de bere, să respectați pe Niculai Iorga!

În chipul acesta am luat contact cu personalitatea d-lui Iorga
 prin una din fațetele ei cele mai caracteristice.

Câți-va ani după aceia, în zgomotul asurzitor al unui bălcu de
 oraș provincial, între o panoramă și o roată a norocului, în înghesuiala
 lumii de gură cască, ca răspuns la un surâs ușor-sceptic și ușor-
 ironic al meu, d. Iorga izbucnia:

— Te rog să mă crezi, domnule, pentru că eu sunt Neculai
 Iorga, și Neculai Iorga nu minte niciodată

Sunt cele din urmă cuvinte ce l'am auzit rostind. Nu ne-am mai vorbit de atunci. Dar de douăzeci de ani nu-mi răsună în urechi decât vorbele:

— Eu sunt Neculai Iorga...

Omul n'a încetat încă de a se mira de a fi Neculai Iorga. Mulți ani, nu putea scrie un articol fără să nu adauge «eu care sunt un om cinstit». Se mira de cinstea lui ca de o virtute singulară și pozitivă.

De când face politică, în fiecare discurs revine cu refrenul: «Eu ca istoric»... D. Iorga nu s'a convins nici până acum că e un mare istoric. Repețirea nu poate fi decât efectul mirării iar ciocoismul nu este, de fapt, de cât afirmarea stăruitoare prin vorbă, prin gest și prin atitudine a unei situații de care te miri singur. D. Iorga l'a fixat minunat în formula:

— *Știi d-ta ci.e sunt eu?*

Și cu acea admirabilă inconsecvență care e principiul formației lui intelectuale, el adaugă câteva rânduri mai jos din acelaș articol:

— *Eu ca cercetător istoric...*

Adică:

— *Știi d-ta cine sunt eu?*

Ar fi timpul să se convingă că știm—și nu de acum ci de mult.

E. LOVINESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PRIMAVARĂ

Fusese o mocirlă de zăpadă
Pe cale de topire
Și noroi,
Care curgeau la vale în șuvoi.

Dar într'o săptămână vântul
A însănațoșit pământul.

În tranșee
Cămăși spălate s'au întins la soare.
Prin colțuri de traverse,
Pe banchete,
Svârlite la 'ntâmplare,
Lucesc metalic tuburi de cartușe,
Baionete,
Și 'n dezordine
Pe jos, îți stau în cale
Saci de merinde, sape și mantale.

Căci noroiul lacom s'a sbicit
 Și-a devenit,
 Cu urmele întărite de bocanci,
 O panglică de galbene tipare.

E soare.

În gropile adânci,
 În care nu intram decât pe brânci,
 În gropile întunecoase, greu mirositoare
 Și încă pline de noroi,
 În care am bolit întreaga iarnă,
 N'a mai rămas nici unul dintre noi.

Ca niște bolnavi pe o terasă de spital,
 Atâta cât permite șanțul,
 Soldații palizi au ieșit la soare
 Și fericiți ei se salută cu surâsuri:
 E soare,
 E peste tot o albă și fragilă sărbătoare:
 Timpurie,
 Căci până și taluzul galben rade
 Cu aere de aur bolnav de anemie.

Pe umerii mbrăcați de dealuri
 În verde crud, minor,
 Pe văi care se-aleargă și se-alintă
 Cu rotunjimi de valuri,
 Peste pădurea totuși înoită,
 Ori cât de înegrită,
 E o ploaie delicată de lumină.

În umbră pete întârziate de ghiață
 Par țipete.
 Iar printre pietre umede,
 Selipește proaspăt apa râului în vale,
 Pe când pe povârnișurile goale
 Au apărut poteci nebănuite
 Și-atâtea lucruri noi de sub zăpadă,
 Căci sub imponderabila grămadă
 De raze înmuiate,
 Întregul peisaj,
 Ca un convalescent lungit pe spate,
 Zâmbește către soare mulțumit.

Prizonier,
Eu mă întreb zâmbind cum ași putea să fac
Să mă lungesc puțin
Pe coasta dulce și concavă
De pare o pânză verde de hamac.

Un camarad stăruitor mă chiamă
Grăbit, nervos,
De teamă
Să nu 'nceteze până vin prin șanț
Miraculoasa scenă :

La doi pași de tranșee,
Pe coasta lină,
Un soldat își coase haina ruptă
Și infinit nepăsător,
Așa cum stă grecește,

Din când în când și 'ntoarce fața suptă
Spre cer, spre soare
Și zâmbeste
În ploaia ireală de lumină.

Ascunși în șanț, soldații îl contemplă
Inspăimântați de alba nebunie,
Râzând cu prea multe mișcări nervoase.
Și 'n timp ce omul coase,
Preocupat deacum de amănunte,
Ei îl văd în fiecare clipă
Cum cade, dur plesnit în frunte.

Dar ca pe tavă,
În iarbă
La două zeci de pași apare
Un cap bălai de neamț sfios, cu barbă
Și cu mustăți de fire de otavă.

Se uită cu ochi vii, la cel pe care cad
Atâtea raze calde
Și râde luminos,
Cu fața înflorită
Stupid de fericire :

„Die Sonne, Kammerad !“

SENIN

S'au risipit de acum norii printre munți
Ce-au mai rămas în locul joasei bolți
Peste care a trecut Sfântul Ilie.

Albi și greoi,
Ca'n proaspete icoane ortodoxe
Par niște punți

Mobile

Peste văile împădurite
Cu goruni și pari de sârmă răsucită'n colți.

Sub valuri reci după amiaza toată
Am stat vârați prin gropi și prin tranșee
Ca șoarecii.

Acum (soldații) (toți), University Library Cluj
Cu sila de băltoacele de prin bordes,
S'au cățarat pe joasele banchete și traverse,
Și-alătura de armele cu grijă șterse
Privesc apusul soarelui printre ogive negre
De trunchiuri de copaci
Ca niște pasări mari, captive.

Acum respirăm aerul tare și umed al munților
Căci ploaia a spălat cu grijă
Din gropile de mine și obuze
Cu totul urmele de sânge
Și-a luat cu ea bucățile de intestin
Din copacul gătejit de schije.

Se înserează lin,
Pe nesimțite se transformă zarea,
De-alungul șanțului
Sub bolțile de frunze ude
Abia se mai aude
Arar

Câte un foc sonor, plesnit
Ce face și mai limpede înserarea.

*In umedul și scundul meu bordei
Soldatul a aprins
O vatră uriașă de jeratic.
Lungit pe un pat de crăci și frunze proaspete
Eu cercetez, ușor surprins,
Cu ochi de pictor,
Reflexul roșiatic
Orgia de cristale arzătoare.*

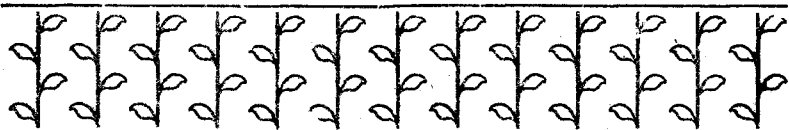
.....

*Se înserează lin
Și tot mai mult.
Din pământul noroios
Spre cerul proaspăt
Doi mesteacănii albi se'nalță feciorelnic;
Frunze tinere de carpen
Caută spre ei sfielnic.*

Toate se lămuresc în umbra albăstrie
BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Ca'ntri'un decor suav de feerie.
Lungit pe patul meu de crăci și frunze proaspete,
Eu nu gândesc și nu visez nimic.
Mi-e teamă numai să nu vină cineva
Căci ape limpezi tremură adânc în mine.*

*Un crâmpei adânc
Din seninul înmuiat și limpede
Din seninul cristalin
Printre gene umede de frunze reci,
Innegurate,
Mă'nvăluie ca o privire adorată.*

CAMIL PETRESCU

VOLUPTATE

Incerca în oglindă o rochie nouă. Unul din acele nimicuri încântătoare ale artei vestmântului, care ia o fâșie de stofă și-i dăruiește, din forme și mișcări ce nu se pot defini, un farmec ce nu se poate explica.

...Ca și al iubirei!.. Manuela închise pleoapele în oglindă peste o privire caldă. Nu putea despărți nimic de ideea amorului. Nici un gest. Nici o mișcare. Intre ființa ei și rochia învolată îl simțea învăluind-o și plutindu-i împrejur.

În faldurile cu sinuoziități capricioase corpul ei îi părea mai bun mai prețios, cum e orice ființă sau lucru în cadrul ce i se cuvine.

Hainele ei obicinuite nu erau nici sărace, nici urâte, fiindcă își cheltuia gustul ca să le înfrumusețeze, făcea din ele tot ce putea mai bun, ca și din oamenii, locurile, împrejurările ce-i stau la îndemână. Dar nu erau locurile, oamenii, împrejurările care-i trebuiau.

Rochia asta cu ceva sburdalnic în cufele ei care jucau sus pe picior descoperind gheata întreagă, risipea cu mișcarea ei acel aer parizian care nu e o legendă; reamintea privirei grația acelei minunate metropole.

În orașul banal rochița asta dăruia o bucurie ochilor care lunecau pe trecerea ei. Era o bucurie estetică nelămurită, care venea din acea apucătură pentru care au trebuit milenii, prefaceri, contopiri, stratificarea lentă a civilizațiilor, mișcările violente ale formulelor sociale,—toată geologia și toată algebra omenească,—altoiul sângelui ca și evoluția graiului, pentru ca dela Gallus-Clovis-Genoveva prin Jehanna d'Orleans până la Napoleon, dela Ronsard și Rabelais la Musset și Verlaine, dela ștreangul sumar bun pentru golani, la eșafodul care a despădurit nobilimea, să se nască alături de atâtea alte caracteristici ale supraculturei care încă stăpânea lumea, în secunda supremă a apogeului, înainte de a se rostogoli pe panta decadenței, să se nască acel nimic «Moda» formă neclasabilă de artă, apucătură de vestmânt ca și de spirit, ca și de suflet.

...Gândurile astea își parcurseseră emfaza în oglindă dintr'o răsuflare. Își punctuase pedantul pomelnic cu fiecare apăsare pe năstureii deși și cele câte-va presiuni invizibile care o închideau ermetic și ușor în conchilia ei modernă.

Manuela schița cu umerii o ușoară mișcare de dispreț pentru aste considerente grave, o ușoară mișcare care lunecă abia pe șoldurile învăluite în lâna moale, dar roti cu o ironie svăpăiată evantaliul fustei în jocul lui bogat de pâlnii. Se uită în oglindă până când tremățul ăsta se domoli încet, întârziat după mișcarea inițială ca un ecou, care trilează în zigzaguri sonoritatea unei coarde abia atinse.

Ii plăcu din nou rochia pariziană care la lovitura unui gest, aproape la semnul unui gând sbura în jurul ei ca lovită de vânt. Ii plăcu cu voluptate că viața din trupul ei era undă și mișcare și carnea ei întocmai ca trupul naturei avea adieri care învoltau inerția lucrurilor din jur.

Sfârșise proba. Trecu alături în hall și se așeză pe acelaș scaun pe care sta de obicei, legat de visarea ei, de impresii, printr'unul din acele fire subțiri de mreajă cu care caracterele pasionate prind viața și se prind de ea. Se așeză fără de nici un gând.

O melodie la pian începu în odaia din fund. Sunetele trecură deadreptul în ea, ca și cum ea era instrumentul cu clape vii pe care se cânta.

Nu era inexplicabil: degetele ciocneau în rezonanța artificială a tastelor pornind vibrațiuni, dar undele vii, instrumentau în obstacolul substanței, întâlneau rezonanța vie a trupului ei.

Muzica făcea în ea azi o mișcare la fel cu aceea pe care o fac undele eterice când întâlnesc apele conclave ale mării. Incretesc apa, se preling în ea, se întind în lunecare lină, se urcă în val încheșat, tremură subțire și argintiu, sau apăsată greu pe curba tare a unei unde de apă cu carne netedă dar des țesută, cad la fund...

Unde la fund?.. Fundul apelor... bine! Dar ce adânc e în om și pe care axă a proporțiilor lui?

În desenul limitat al trupurilor, presărate printre alte mii de tipare în atelierul meseriașului omnicreator, ornamente mobile distribuite în comedia enigmatică, pe acel decor fondal în care atmosfera e o pânză perpendiculară căzută pe platforma mobilă a pământului, — unde stă în ființă adâncul absurd și prin ce se leagă cu infinitul absurd?

Dar azi melodia care o traversa nu cădea în abise. Ii cădea drept pe ochi, pe față, pe piept, pe mâini, o lovea ca să treacă prin ele și apoi rămânea înăuntru ei.

Era un fel particular de a primi muzica, cel de azi! De obicei armonia inunda auzul și se armoniza cu ecourile lui muzicale. Era o funcție specială de absorbțiune sonoră. În momentul audiției celelalte funcții se asurzeau în favoarea percepției melodice și efectele erau de ordin abstract. Culminau într'un deliciu spiritual. Și acum era altfel.

De când o stăpâna iubirea, sau avea o pânză subțire pe toată simțirea care îi amortiza contactul cu exteriorul învăluindu-i chiar și bucuria muzicală, sau,—ea era o pânză subțiată prin care lumină, sunet, mișcare aveau toate o imersiune prea tare străbătând-o.

Dar azi se opreau în ea și umblau printr'însa fără scurgere. O răscoleau.

Frumoasă melodie! Ce va fi vrut să spue anume prin ea acei care o concepușe. Expresivitatea sentimentului fără lămurirea unui text, devenea sensorială, te turbura.

Era o frază de iubire! Ce iubire?

Melodia asta o scula azi din repaos ca pe o dănțuitoare care se odihnea în pauza a două dansuri. O scula fără de voia ei ca un semnal poruncitor.

Manuela se afundă mai tare în paiul împletit al fotoliului și închise ochii. Atunci simțirea ei întreagă desprinzându-se, se ridică alene pentru o pantomină voluptoasă. Nu vrea... refuza... dar sunetele îi comandau mișcările, sunetele legate de corpul ei ca baerele de o fantoșă, și care o mlădiau după voia lor.

Porunca asta întâlnea îndărătnicia ei și din amândouă împreunate porneau mișcări cu inflexiuni neisprăvite care îi întindeau brațele înainte, apoi retrase; schemau o ondulare nedeslușită, mimau un amor neînțeles.

Muzica era o chemare imperioasă care îi cerea ceva necunoscut, dar ceva cari exista în puțința latentă a făpturei. O chemare cu voința hotărâtă dar care nu spunea ce voește, ca dorința unui amant orb, mut, și fără brațe, și ochii, gura, brațele ei erau acolo întregi pentru acea dorință, dar neștiutoare dibueau în vid și nu se puteau prinde pe nimic.

Lăncedă cântare! Se apucă cu mâinile amândouă de speteaza scaunului pentru ca nu cumva să se scoale ea însăși. Simțea că s'ar fi clătinat pe picioare ostenită. Rezista sugestiei ametoare cu un amestec de mirare și necaz.

Dansul mergea înainte pe tema tot mai languroasă a muzicii. Ea însăși era, chiar trupul ei, care înălțat pe vârful picioarelor înfiorate, părea legat de covor printr'un fir elastic și vibrant de fibre care o străbăteau dealungul, sfârșindu-se în vârful subțire al mâinilor întinse și plutoare în căutarea lor nesigură. Treptu, juca, mai strâns, legată mai încordat de acorduri. Acum muzica arpeggia pasionat. Presimțind sfârșitul vrea să se oprească.. punea pașii încet, îndărătnic, cu teamă pentru ceea ce avea să vie, pășind sperios ca spre o prăpastie, spre ultima mișcare care din lenta ezitare a chemărei sensuale, trebuia s'o ducă la deslușirea unui sfârșit.

Manuela căuta să nu mai asculte pianul. Să cugete rece la muzică și la sugestia ei, dar mișcările isgonite se înodau ca într'un chiag... se auzi țipând mut, se simți înlănțuită violent, iutipărită brusc pe ultimul acord. — Un andante de Schumann.

Pentru simțirea asta care îi era străină se miră de ea ca de cineva străin. Ce-o fi fost atâta voluptate!

Incepuse iar dincolo o pastorală de Grieg. Sdrobită de sunete, ele nu mai aveau acum puterea să o scoale. Se uita spre divanul din față. Drumul până la el îi părea lung.

S'ar fi întins pe el dealungul, nemișcată cu mâinile întinse drept, pe lângă corpul imobil, lăsând melodia să treacă peste ea ca o apă peste o lespedă.

Curgerea asta permanentă stârnea cu încetul viața în nemișcarea asta. Acum s'ar fi răsucit pe pernile moi în răsturnări încremenite adânc și prelung stupefiate.

Sta cuminte pe scaun și nu era cuminte.

Se întrebă iar de ce nu ascultă și acum muzica cu farmecul ideal de altă dată. Se muștră, își predică.

Voluptatea o invadase fără voia ei, de ce nu i se lăsa în voie? Voluptatea asta avea tot atâta farmec câtă durere. Nu o chemase ea

nici un gând, nu era legată de nici un gând. I-o strecura în trup muzica.

Avea origini nobile. Dece nu o îngăduia. ? Era singură și se sfia de ea singură. Se îndărătnicea.

Totuși nu era voluptatea care rupe vre-o lege, nici cea care sfi-dează prin nepăsarea plăcerii, nici cea care denaturează sufletul sau mânjește spiritul. Nu era cea care îți dă drumul pe un povârniș pri-mejdios. Era o undă trecătoare care adia în apele simțirei ei, un frea-măt neobicinuit dar omenesc.

Dece îi rezista, de oarece se născuse și murea din ea însăși în afară de orice faptă.

Avea în ea pasiunea mortificării.

Își aminti de unele zile din copilărie. Pe toată vremea cireșitu-lui mânca numai câteva din fructele astea frumoase, puține, pe cele desperecheate. Pe celelalte le purta ca cercei, ca și cum ele ar fi fost o podoabă a gustului nu o lăcomie a lui. Când mărgeaua lor nu mai era destul de strălucitoare le asvârlea și punea cercei proaspeți. Dar uneori simțindu-le cum își dau grăuntele pe lângă urechi și zărindu-le sticlirea rubinie pe lângă obraz, i se deschideau buzele și se ume-zeau de o zeamă care avea gustul și culoarea lor. Atunci strângea dinții tare și i se usca gâtul, dar nu le mânca. De oare-ce în alte zile se putea lipsi de ele, dece să nu poată întotdeauna ?

Tot așa făcea azi cu muzica și voluptatea. Se muștra, își pre-dica, se mortifica. Sunetele fuseseră ca niște boabe de cireși proaspete și cărnose care cu trupul lor rotund loveau pe al ei, legate de ea ca cercei, brățări și cingătoare și licărindu-și rubinul; iar dansul ei îndărătnic mima acelaș refuz cu dinții strânși pe care-l dicta cugetarea uscată, pe când simțirea era o cupă cu buze deschise pe care muzica se muia ca un gluten.

Cași în copilărie vroia să asculte muzica ca totdeauna, să nu îngăduiască făpturei capriciul ei.

În același timp sta troenită lănced acolo în perne. Se simțea deodată singură și chema pe Vălsan cu închipuirea. Nu se gândise la el până atunci.

Nu-i vorbea vesel și senin ca atunci când se vedeau.

Îi vorbea ca și cum el ar fi fost o incarnare a capriciului ei de azi. Se gândi la obstacolele cari îi despărțeau și în loc de mahnirea gravă ce aveau obicinuit își făcu din gândurile astea un joc capricios.

Îl gonea : „Dure ! Nu se poate să ne iubim... Pleacă ! „ Apoi îl urmă cu gândul molcom, ajungea la închipuirea că izgonit de depa-rtate va găsi altă logodnică. Atunci îl chema brusc și tiranic : „ Vei pleacă mai târziu... după ce ne vom iubi. Așteaptă !... „

Făgăduința asta era nesigură cași mlădierea dansului de odinioară... „Ca să ne iubim... „ nu era promisiunea deplin conștientă. Acel... „Așteaptă... „ nu avea termen limitat. Era ca un timp care fuge dina-nte-ți și te trage după el, în loc să vie spre tine. Nu știa nici cum, nici când l'ar iubi. Chemarea ei era un arpegiu sinuos care nu da plenitudinea sonoră a unui acord. Cași timpul care în loc să vie te

trage după el, amorul ei se duce spre el retrăgându-se și urmări de el singur.

Joc al instinctului feminin care ascultă de o chemare de care se teme și de care se apără înainte de a i se spune.

Joc pe care oamenii atât l'au răzbit casă învingă încât l'au denaturat și azi îl caută zadarnic, sau nu-l mai recunosc acolo unde a rămas; dar Manuela îl avea în firea ei, cum îl va fi avut Eva primitivă.

„Nu pleca încă!..”, apoi îl izgonea iarăși și alergând după el ușor, i se asvârlea înainte, și așa mereu către orice se întindea, ori ce ar fi vrut să apuce, o întâlnea pe ea. Toate obiectele pe care ar fi putut pune ochii și mâinile luau chipul și forma ei și toate femeile ce i-ar fi venit dinainte, printr'o miraculoasă substituție erau ea. Jocul ăsta obsedant, o despleti:

În ezitarea asta însă mai erau și multe lucruri pe care ea nu le putea ști, fiindcă era tainele viitorului.

Veghea în ea presimțirea neantului care pândea povestea asta exaltată.

Manuela nu putea reduce ideea iubirii ei la nici o realitate. Avea mintea acoperită într'o plasă amețitoare și înconjurată de fumul des al unei beții. Prin beția asta nu vedea limpede pe Vâlsan. El era o replică neclară a unei imperiale desfășurări vitale a iubirii în ea.

Viața ei banală din trecut, viața tuturilor oamenilor, nu putea sluji de comparație acelei exaltări.

Iubirea îi apărea ca un mister fascinant ale cărei sensuri noi, nu se puteau supune la nici o asemuire.

„Așteaptă întâi să ne iubim și să nu ne mai iubim!”, Vorbele acestea aveau o melodie neliniștitoare și nesigură. Nu știa bine ce vrea, nici dela cine. Pe el îl chema dar era mai mult ceva care pornea din ea spre viață!

Era ajun de Paște! La dejunul familial se postea. Se gândi că în ea erau pofa și postul.

Pe la mijlocul mesei se simți nervoasă. Nu vroea acolo pe Alina, pe nimeni. Dece stau în jurul ei cei ce nu-i trebuiau. Mânca agitat, apoi numai gusta nimic. Acum, nu se simțea bine. Avea un fior scurt și o durere încheagată ca un nod, în coapsă. O durere pur fizică. Venea totuși din turburarea ei.

Avea pentru echilibrul, pentru curățenia pentru sănătatea trupului, o doctrină precisă.

„Amor! „amor! se gândi fără bucurie.

Apoi se nemulțumi iar de impuritatea asta care stă ascunsă în puritatea ei, de unde nici o altădată nu-și adunase apele, nici le găsisse vad.

Voluptatea ei se resorbea totdeauna în pasiunea sufletească, în sensualitatea spirituală, în desfătarea cugetului și a ochilor în modularea caldă a vocii și a inimii.

Se mira cum astăzi scăpătase deacolo revărsată în toată făptura. Azi trupul îi instrumenta toate bucuriile. Din amalgamul atâtor simțăminte amorul voluptuos se alesese deoparte, suveran. Era Imperator.

Dar ce era Vâlsan în jocul de azi? Era stăpânit pentru partea

lui de stăpânul tiranic al iubirei. Fiecare separat sta în puterea unui miracol, dar era și o parte cu care erau ceva unul pentru altul.

Amorul Imperator cerea un popor pe care să-l asuprească și să-l desfete, și acel popor erau ei, unul către altul.

Popor care nu-și cunoștea stăpânul—Stăpân care nu și cunoștea poporul!

Cunoștea puțin pe Vâlsan. În acel joc lăuntric care luase az formele voluptății, ce parte avea el?

Lucrau în ea fermenți naturali și își limpezeau elixirele, dar era poate și o otrăvă care i se inoculase din acțiunea oarbă, surdă, latentă a simțirei lui pentru ea.

Cele două filtre ale făptuirilor, aveau funcțiile lor deosebite, dar aveau poate încă de pe acum și fără de amestec, infiltrațiuni reciproce.

Nu putea ști ce perturbări face în el, dar se întreba ce era, din el, în veninul ăsta al ei.

Parfumul simțirei ei de azi părea că emană dintr'un mănunchi de buruieni, arome strivite în mâini,—și culoarea simțirei de azi părea verde ca a buruienilor strivite, acel verde care nu se poate spăla, și de subt purificare lasă încă o umbră transparentă ca absintul!

Cine era oare Vâlsan și ce era? Acolo în fuud unde nimeni de cât noi nu știm ce suntem?

În afară de cel ce i se înfățișa și de idolatria lui ferventă, de idealul iubirei lui, care îi erau gusturile?

De oamenii ori și cari ea ghicea adesea dintr'o privire întâmplătoare și indiferentă,—prin care cugetul exercită mai mult un simț olfactiv care-și dilată nările pentru a prinde din treacăt exalarea celui adânc,—ghicea omul până-n tină. Dar despre el ce știa? Nici nu se întrebase până astăzi! De ce își închipuia azi că are un alt «eu» ascuns?

Îl știa spiritualizat și proclamând cu pasiune idealul, închizând în el tot și excluzând tot dela el. Ce vrea să răscumpere cu acel ideal?

Ea, care era pură, știa că cei curați nu proclamă idealul cu atâta patimă, îl poartă ca pe o podoabă simplă; nici nu resping realitatea cu atâta ură. Ea credea că realitatea poate fi și ideală pe când el le desprindea una de alta ca pe două proprietăți dușmane ale vieții.

Și deodată ele se întrupaseră lui Vâlsan în ea inseparabil. Să fi avut el pentru realitățile vieții, sațiul celor nevoiți să trăiască înglodați în noroiul realităților și aspirația permanentă de a se purifica?

După noimele obicinuite trecea drept un tânăr fără defecte. Era un băiat cuminte, retras, studios.

Avea în el vre-un filon vițial adânc, ascuns și bine zăvorât.

Păstra și acum convingerea că e bun, dar se întreba dacă nu sunt în el două crezuri, dacă vre-un morb corosiv nu stăpânea o parte din el, pe care o combătea cu pătimașă oroare, și căreia poate uneori îi sucumba!

Își amintea că-i povestea într'o zi despre o copilărie tristă, despre o adolescență curată ca a unei Veniamin.

Ce palid era? O paloare ascetică din care sângele părea tot isgonit. Lipsea din vinele lui sucii vivifiant al sângelui sau licoarea lui era acum alterată și tare ca un alcool?

Lui Vâlsan nu îi plăcea decât ce e frumos și bun dar îi plăcea binele cu o enervare arbitrară, cu un absolutism aprig care nu avea generozitatea, care parcă ura și avea spaimă de tot cecece din gânduri sau din existență nu avea culoarea albastră în care optica lumii a închipuit cerul și idealul. Din ce venea fanatismul ăsta?

Gândul acelei adolescențe cu sufletul curat și trist se asocia cu al otrăvirilor latente. Poate că atunci demult, orfan și rătăcitor, însetat de ideal, dar neocrotit, prin hazardul pelerinagiilor, intrase în locuri unde se injectează răul și îl străbătuse pe negândite, profanând altarul sufletului limpede.

Desrobit, lupta să izgonească din memorie privirea unei vieți care îl infățișase aspectele ei cele mai josnice.

Lupta cu toată firea lui bună și cu dorințele de bine, pentru a asvârli din trup, suflet și gând, răul; și nu putea fără a-și deschide vinele și a-și extirpa creerul.

Făptura lui de instincte și hotărâri cinstite, purta indelebil un ser blestemat căruia îi suprapusese cultul idealului. Cum va fi fost desgustul lui de înseși gusturilor lui, refuzul lui de el singur?

De unde gândurile astea? Vâlsan era copilul nimănui.

Dar ce chema ea „răul”? Poate că nici nu știa bine ce e răul! Omenescul o speria.

Era poate numai lupta între idolatrie și amor.

O slăvea mult ca și cum cuvintele aveau în uzul lor ceva care era prea brutal, se apropia de ea cu o evlavie care avea și dorința și spaima unor gesturi pe cari oameni le necistesc. Iubirea lui astfel ferecată și fiecare înbold străvilit de prezența sarcastică a răului, aducea dimpotrivă prezența acelor gânduri ocolite. Degetele ușoare ce-i atingeau mâna ușor, puneau pe ale ei un polen pernicios.

Amorul lui în loc de un elan spontan în care să se purifice prin uitare, se chinuia să înlăture parcă din existența omenirii întregi, ceea ce defaimă amorul; se străduia să o ocrotească de ceea ce e asemenea pe lume între bun și rău și mâinile ușoare o înconjurau cu un freamăt de instincte înfrânate. Atunci simțirea ei, fără să înțeleagă de ce, nu mai era ca o răsură pe măcieș și albul ei lua încarnate de loțuși care piuteau pe lacuri ecuatoriale mucezite; lacuri pe care alge încălcite inextricabil vopseau lamele apei perfide cu reflexele unui colorit bizar.

Poate că în turburarea ei mortificată de azi erau turburările lu necunoscute și mortificate.

Și exaltarea asta stânjenită nu era iubirea simplă care netezește tot drumul iubirii!

Dar unde sta infinitul în făptură? În trupul armonios, modelat în proporții limitate, unde?

Acolo unde și apăsă mâna, subt coasta sacră, la locul inimei, unde erau acele adâncuri cu rezonanțe și ecouri a căror muzică mută și divină și naște și ucide subt plăcerea creatoare a nimicirii?

Unde, adâncurile, în fusul degetelor subțiri, în lineamentul mlădios al brațelor, al glesnelor întinse spre dansul misterios? Unde, în coapsa fragilă în care melodia aduna chiagul ei sensual, unde erau abisurile infinite în care armonia se desfășura ca o imensă Simfonie languroasă, turburând cu sunete, acorduri și arpegii neasemuite, apele conclave și fără fund.

Apoi căzând își opreau voluptatea în albia lor fabuloasă, pentru a o uni prin fire invizibile cu vasta nostalgie a Firei?

HORTENSIA PAPADAT-BENGESCU

PIRAMIDA

Ne 'nvins,—ca un stilet enorm, pătruns
Prin inima pământului, ș'ajuns
Prin spatele planetei biruite,—
Stă vârful Piramidei neclintite,
Insângerat și mut, sclipind în soare,—
Și, visător, e 'n veșnică așteptare.

De mii de ani—universal și greu—
Atras de Infinitul și Misterul
Ce-l ocrotește sus pe Dumnezeu,—
Stă gata să străpungă Cerul.

Dar visul Faraonilor ce dorm
În fund, adânc, sub mistica povară,
E-atât de greu, de tainic și enorm,
Că Piramida,—neputând urni
Imensa lor tăcere milenară,—
E țintuită 'n loc.

...Așteaptă-o zi

Când,—ostenită de a nu putea
Sbura la cer,—din desnădăjduire
Va 'mbrățișa pe cei ce dorm sub ea,
Și 'ntr'un gigantic salt de răzvrătire—
Cu vârful ei extatic, dominant—
Pe veci se va înfige—în Neant!..

A. DOMINIC

Teatrul Național: INSTITUTORII de O. Ernst

O piesă cu tendință, jucată de atâtea ori și comentată în atâtea feluri. *Institutorii* lui Otto Ernst au avut epoca lor. Era o vreme când se bucurau de actualitate. Astăzi explicația succesului trebuie căutată în problema pusă și în pregnanța caracterizare a personajilor mult mai mult decât în interesul momentan deșteptat prin noutatea tezei.

Sunt în *Institutorii* două lumi, două curente. Oamenii cari le susțin sunt văzuți și prinși în viața care îi înglobează și în tiparele ei care le paralizază mișcările. Deoparte școala veche, fără suflet, rutinară, iar ca metode *expositivă*, de alta noile, idealuri activiste ale profesorilor tineri. Epoca de tranziție nu a încetat încă pentru că cele două direcții încă se mai ciocnesc. Trebuie făcut un efort asupra noastră înși-ne. Recunoașterea în mijlocul nostru a câtorva din *Institutorii* lui Ernst ar fi o piedică la judecarea valorii în sine a dramei.

Spuneam că meritul piesei e caracterizarea personajilor. În cadrul unei probleme momentane se înfăptuiesc oameni de totdeauna. În dosul șarjei—care pe timpul ei era o necesitate—piesa înfățișază și unele conflicte omenești durabile.

Independent de discuțiile retorice și în afară de necesitățile dramei, începute între Fleming, institutorul cel nou și de școală nouă, cu colegii săi învechiți în practicile trecutului, piesa se menține prin observarea justă și minuțioasă a *amorului propriu* ca mobil vecinic al tuturor mișcărilor.

Institutorii lui Otto Ernst întineresc imediat ce adoptăm față de ei acest punct de privire.

Conflictele se reduc la măgulirea sau exasperarea amorului propriu. Atitudinile față de cele mai ideale curente atârnă de acest fond egoist al sufletului nostru.

Fleming cel îndrăzneț și aprobat de colegii săi cu vederi înaintate e părăsit când intriga lui Dierst—calomniatorul vulgar—convinge pe ceilalți că orgoliul colegului lor nu suferă colaborarea altora.

Flachsman e și el tot prin intrigă făcut sensibil la *lupta de principii*. Flachsman, directorul de școală veche va urî pe Fleming pentru că amorul său propriu este înjosit și pentru că *Dierst* este un intrigant.

Amorul propriu și intriga, iată mobilele acțiunilor omenești. Odată dispărute din mijlocul lor, oamenii se conciliază.

Flachsman care înțelege că amorul propriu este o primejdie la un moment dat, că intriga a fost o greșală, renunță la *principii* și întinde mâna lui Fleming.

Colegii lui Fleming vin din nou în jurul lui când se încredințază că numai intriga fusese cauza iritării amorului lor propriu.

Din moment ce fără jigniri vor putea fi de ideile lui Fleming, se vor resemna în recunoașterea superiorității lui morale.

Acesta e singurul punct vecinic viu din *Institutorii*. El luminează toate sufletele din piesă, Restul e merit să treacă la muzeul

documentelor unei vremi apuse; îndată ce procesul pedagogic va fi câștigat definitiv și pretutindeni de cei noi, ele nu vor mai interesa decât pe căutătorii de antichități.

De aceia și în interpretarea *Institutorilor* ne-au isbit acele roluri cari evidențiau mai puternic jocul acestor mobile sufletești vecinice.

Flachsman al d-lui Morțun a ținut cu adevărat scena iar d-nii Manu (Brösecke) și V. Antonescu (Weidembaum) au creiat în roluri episodice tipuri ce se impun.

Decât un singur lucru am avea de obiectat d-lui Manu: afectează prea mult *fonfăneala* căutând peste limită să scoată din ea efecte. Ele sunt de altfel rezultatul altor calități pe cari jocul d-sale le posedă în chip suficient. Aceiași căutare a efectului am observat-o și în scena cu pregătirea gustărei în cancelarie în timpul recreației, scenă de o încetineală voită și prelungită până la exasperarea răbdării.

D-l Săvulescu (Regendank) a interpretat inteligent—autorul l'a șarjat—rolul intendantului școlii, fost sergent major în armată pe timpul lui Moltke.

Celelalte personaje nu au o substanță permanent omenească. Ele sunt idei ambulante, personificate la nevoie sub diferite nume. Chiar Fleming nu e decât o idee.

Aci stă de altfel slăbiciunea piesei care nu poate avea un erou principal—deși Otto Ernst a crezut că l'a descoperit în Fleming—și nici o acțiune care să se învârtască strâns în jurul lui.

Pentru actorii cari dețin astfel de roluri e un supliciu. Ei nu pot pune în ele mai multă *umanitate* decât n'a pus autorul. *Institutorii* deplasează interesul cel adevărat, strângându-l în jurul faptelor și personajilor epizodice și lăsând în umbră cea ce în intenția scriitorului a fost fapt principal.

De aceia actorii din astfel de roluri trec neobservați și se confundă în anonim. Chiar când printre ei se găsește un Soreanu (Inspectorul, care a fost *summum* de ce se poate obține, dar care totuș trece imediat ce cortina se lasă).

Institutorii au o viață fragmentară și plac tocmai prin acele crâmpene de umanitate mai mult decât prin întregul compoziției.

MIHAIL IORGULESGU

In curând va apare de E. LOVINESCU:

L U L Û

ROMAN

Editura ALCALAY

S BURĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMĂNALĂ

TABLA DE MATERIE

Anul II, No. 1—26

P O E Z I I

<i>Aderca, F.</i> —Interioară	350	Fluviul	163
<i>Elegante</i>	398	<i>Umbra</i>	244
<i>Ana din Coștilă.</i> —Apus de soare	45	<i>Dragostea</i>	371
<i>Răsărit de soare</i>	382	<i>Narli, C.</i> —Orgoliu	25
<i>Barbu, Ion.</i> —Râul	35	<i>Așteptare</i>	158
<i>Umanizare</i>	70	<i>Nigrim, M. N.</i> —Orele	299
<i>Infrângere</i>	84	<i>Petrescu Camil</i> —Drumul morții	387
<i>Buzdugan, Ion.</i> —Căsuța veche	130	<i>Primăvara</i>	403
<i>Vinerea Patimilor</i>	131	<i>Senin</i>	406
<i>Munții în amurg</i>	132	<i>Rally, Alexandru.</i> —Prostul	28
<i>Cu soarele</i>	185	<i>Relgis, Eugen.</i> —In gară	182
<i>Făuritorii</i>	195	<i>Linxul</i>	261
<i>Ispita stelelor</i>	234	<i>Romanescu, Marcel N.</i> —Între vis și viață	73
<i>Seceris de aur</i>	372	<i>In tăcere</i>	98
<i>Caragiale, Luca Ion.</i> —Stanje	11	<i>Litanii</i>	142
<i>Cunfan, Maria.</i> —Spre voi	7	<i>Mărul</i>	178
<i>Dauș, Ludovic.</i> —Toamnă	59	<i>Nocturnă</i>	260
<i>Zidul</i>	297	<i>Gallus către Cynthia</i>	309
<i>Dominic, A.</i> —Piramida	413	<i>Rotică, G.</i> —Pe stradă	93
<i>Eftimiu, Victor.</i> —Clopotele din Suceava	120	<i>Verbește liliacul</i>	104
<i>Farago, Elena.</i> —O dezamăgită plânge	20	<i>Greșelile tale</i>	155
<i>O, nu-ți închide ochii</i>	51	<i>Taina</i>	200
<i>Să mutăm altarul</i>	115	<i>Anume pentru tine</i>	237
<i>Cântă astăzi viața</i>	211	<i>Lydia</i>	324
<i>Poveste pentru Mihnea</i>	339	<i>Zadarnic</i>	356
<i>Ghibu, Otilia.</i> —Întâiul crin	228	<i>Sângiorgiu, Ion.</i> —Știință și poezie	42
<i>Blândețe</i>	314	<i>Elegii</i>	124, 139, 218
<i>Hulea, Ovidiu.</i> —Faust	285	<i>Singurătăți</i>	330
<i>Ignotus.</i> —Vasul myrhin	147	<i>Scurtu, Alexandrina.</i> —Nocturnă	103
<i>Rugăciune</i>	267	<i>Întâlnire</i>	132
<i>Iosif, St. O.</i> —Cântec bachic	277	<i>Pulsajie</i>	171
<i>Marghita, E.</i> —Celui ce îmbătrânește	269	<i>Cu aripi desfăcute</i>	213
<i>Moscovici, Virgiliu</i> —Chemări de seară	74	<i>Aș vrea</i>	253
<i>Excelsior</i>	173	<i>In seri pustii</i>	268
<i>Castanul și-a plecat un ram</i>	254	<i>In seară</i>	379
<i>Păsărarul</i>	364	<i>Silou, G.</i> —Frăjie	156
<i>Murnu, G.</i> —Vrăjitoare	212	<i>Cântecul muncitorilor</i>	219
<i>Trandafir</i>	227	<i>Stamatiad, Al. Th.</i> —În primăvară	10
<i>Plăsmuire</i>	292	<i>Doină</i>	98
<i>In urmă-ne e lungul fîntîrim</i>	345	<i>Ertare</i>	170
<i>Nanu, D.</i> —Veșnica Evă	2	<i>Desmoșteniții</i>	284
<i>In fața Pietrei Craiului</i>	69	<i>Stratulat, G. I.</i> —Fecioara doarme	57
		<i>Surăsul tău</i>	201
		<i>Sonete</i>	276
		<i>Umbră, Ada.</i> —Grădină pustie	298

NUVELE, SCHIȚE, POVESTIRI ETC.

<i>Aderca, F.</i> —Alina	167	<i>Marino-Moscu, Constanța.</i> —Mirto 3	
In ulița cavalerilor	223	Alecu Brădeanu	357,373,392
<i>Brăescu, Maior Gheorghe</i> —Sfâr-		<i>Minulescu, Ion.</i> —O agapă literară	265
șit de manevră	66	<i>Murnu, G.</i> —Naționalism real	105
Balul prefecturii	98,116	<i>Nanu, D.</i> —O agapă literară	265
Cum sunt ei	313	<i>Ortiz, Ramiro.</i> —Primăvara	21,42,57,71
Un om mai spălat	325	<i>Papadat-Bengescu, Hortensia.</i> —	
Select-Club	344	Fetița	36,51
Declin	365	Tovarășii	135,150
Bolocan	380	Vecinătăle	293,310
<i>Buzdugan, Ion.</i> —O agapă literară	266	Voluptate	408
<i>Cair, George</i> —Ce-a zis Saadi	85	<i>Peltz, I.</i> —Floarea iubirii	108
Legături de cauzalitate	214	Plecarea	190
<i>Cornea, Gheorghe.</i> —Spionul	346	Infioriri de primăvară	254
<i>Dauș, Ludovic.</i> —Pe drumul Vă-		<i>Rebreanu, L.</i> —Ghinionul	196
raticului	246	<i>Relgis, Eugen.</i> —Duminică	8
<i>Dragoslav, Ion.</i> —Dihorul	278	<i>Vissarion, I. C.</i> —Sub călcâi	179
<i>Iov, D.</i> —Tăcerea unei chilii	26		

EPILOGURI

<i>Levinescu, E.</i> —Anul al doilea	1	T. V. Ștefanelli	209
Trogloditul	17	Un nou cetățean român : Victor	
Simulare-Stimulare	33	Eftimiu	225
Copacul	49	I. Al. Brătescu-Voinești	241,257
Ingratitudine	65	N. Iorga	273,289,305,321
Umanitatea	81	Chendi	337
Comicit dureros	97	Știi d-ta cine sunt eu ?	401
Ceea ce nu se mai poate	113	<i>Murnu, G.</i> —Nemesis	164
Un poet basarabean	125	<i>Petrovici, Ion.</i> —Mihai-Viteazul	369
Octavian Goga, ministru	149	<i>Vianu, Tudor.</i> —Hortensia Papa-	
Speranțe literare	177	dat-Bengescu	353
Elena Farago	193	Un scriitor nou	

CRONICI

CRONICI LITERARE

<i>Gerota, C.</i> —H. Sanielevici	75	Tudor Arghezi	220
Vlahuță ca novelist	201	D. Nanu	270
<i>Iorgulescu, Mihail.</i> —Darurile pă-		<i>Popescu-Telega, I.</i> —Eminescu	
mântului	127	tradus în italienește	11
Măști de bronz și lampioane		Cuibul străin	186
de porțelan	141	<i>Romanescu, Marcel N.</i> —Mărgă-	
Cartea Munților	142	ritare negre	237
Amintiri universitare	143	<i>Sângiorgiu, Ion</i> —O prietenie	
Orașul bucuriei	157	literară	299
Sfinxul	173	<i>Vianu, Tudor</i> —O altă culegere	
Popa Man	192	Alexandri	317

CRONICI TEATRALE

<i>Iorgulescu, Mihail</i> — Puntea	46	Odinioară	320
Fecioara răătăcită	61	Cocoșul negru	351
Lumea în care ți se urăște	77	Nepofitul	383
Poama crudă	76	Noaptea regilor	399
Raja sălbatecă	109		
La Glu	335		
Demi-Monde	367		
Pariziana	400		
Institutorii	416		
<i>Lovinescu, E.</i> — Papa Lebonard	14		
Sirigoii	29		
<i>Rebreanu, L.</i> — Autori și actori	206		
Noul director general al teatrelor	223		
Deschiderea stagiunii	287		

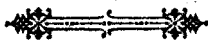
CRONICA IDEILOR

<i>Moscovici, Virgiliu.</i> — Teoria istorică a lui A. D. Xenopot.	139
<i>Nanu, D.</i> — Răvașe: Evoluție, Schimbare	331
<i>Relgis Eugen</i> — Revizuirei de expresii: Onoare	30
Opinia publică	94

ÎNSEMNĂRI

RECENZII

<i>I. C.</i> — Revolte și răstigniri	32	mentarii la o mică temă critică	79
Pe gânduri	112	<i>Iorgulescu, Mihail</i> — Meditațiile lui Lamartine	63
<i>Ma.</i> — În ciuda submarinelor	16	<i>L. R.</i> — Leon Alcalay	48
<i>V. M.</i> — Între rețele	16	Văduva lui Alexandri	288
Lebedele sacre	48	Em. Gârleanu	288
Umbre pe drumuri	64	S. Cântec bachic	288
Sonete	160	Văduva lui Alexandri	304
<i>X. Y.</i> — În cetatea idealului	208	<i>Z. V.</i> — Bibliografia	256
<i>Aderca F.</i> și <i>Lovinescu E.</i> — Co-			

A PĂRUT:

E. LOVINESCUI

CRITICE

VOL. III
EDIȚIA II-a

LEI 10

EDITURA ALCALAY

ULTIMELE NOUȚĂȚI

I. PETROVICI

Amintiri universitare

Prețul 8 LEI

LA 15 NOEMBRIE SE VA PUNE IN VANZARE LA TOATE LIBRARILE

L. REBREANU

ION

ROMAN

Volumul I: GLASUL PĂMANTULUI

Volumul II: GLASUL IUBIRII

Editura VIAȚA ROMÂNEASCĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IN CURÂND VA APARE

CATASTROFA

TREI NUVELE

DE

L. REBREANU

Editura VIAȚA ROMÂNEASCĂ